

Sygn. akt III KK 65/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Małarski

SSA del. do SN Stanisław Stankiewicz

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga
w sprawie M. P.

ukaranego z art. 87 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 czerwca 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść ukaranego
od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 12 grudnia 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P.**

UZASADNIENIE

M. P. został obwiniony o to, że „w nocy z 19/20 września 2013 r. na drodze publicznej w miejscowości Ł., kierował pojazdem marki Mitsubishi Pajero o nr rej. [...] znajdując się w stanie po użyciu alkoholu”, tj. o czyn z art. 87 § 1 k.w., oraz o to że „w miejscu i czasie j.w. kierował wyżej wymienionym pojazdem, nie posiadając uprawnień do kierowania”, tj. o czyn z art. 94 § 1 k.w.

Sąd Rejonowy w P., w uwzględnieniu złożonego na rozprawie wniosku obwinionego, o którym mowa w art. 73 k.p.s.w., o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wymierzenie mu kary miesiąca ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym oraz orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy, przy braku sprzeciwu oskarżyciela publicznego (w tym wypadku funkcjonariusza policji), wyrokiem z dnia 12 grudnia 2014 r., sygn. akt [...]:

I. „obwinionego M. P. uznał za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów, ustalając przy tym, iż czyn z 1 punktu wniosku o ukaranie wyczerpuje dyspozycję art. 87 § 1 k.w., zaś czyn z 2 punktu wniosku o ukaranie wyczerpuje dyspozycję art. 94 § 1 k.w. i za to na podstawie art. 9 § 2 k.w. w zw. z art. 87 § 1 k.w. w zw. z art. 39 § 1 i 2 k.w. skazał go na karę miesiąca ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 (czterdziestu) godzin miesięcznie,

II. na podstawie art. 87 § 3 k.w. orzekł wobec obwinionego zakaz prowadzenia pojazdów osobowych na okres 6 (sześciu) miesięcy,

III. zwolnił obwinionego od ponoszenia kosztów sądowych, którymi obciążył Skarb Państwa”.

Wyrok ten, nie został zaskarżony przez strony postępowania i uprawomocnił się w dniu 20 grudnia 2014 r.

Orzeczenie powyższe zaskarżył w całości na niekorzyść obwinionego wniesioną w dniu 5 marca 2015 r. kasacją Prokurator Generalny. Zarzucił w niej „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego – art. 64 § 2 k.p.s.w., polegające na uwzględnieniu sprzecznego z wymogami prawa wniosku obwinionego o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydaniu wyroku skazującego zgodnego z tym wnioskiem, co w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia prawa materialnego – art. 87 § 1 k.w., poprzez wymierzenie oskarżonemu, za popełnienie wykroczeń z art. 87 § 1 k.w. i art. 94 § 1 k.w. na podstawie art. 9 § 2 k.w. w zw. z art. 87 § 1 k.w. w zw. z art. 39 § 1 i 2 k.w. kary miesiąca ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele

społeczne w wymiarze 40 godzin miesięcznie pomimo tego, że wykroczenie określone w art. 87 k.w. zagrożone jest karą aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 złotych”. Przy tak sformułowanym zarzucie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja, wniesiona na niekorzyść ukaranego, z zachowaniem terminu określonego w art. 110 § 2 k.p.s.w., jest zasadna, wobec czego podlegała uwzględnieniu w całości.

Pewne zastrzeżenia wzbudza wprawdzie powołanie w jej zarzucie jako naruszonego art. 87 § 1 k.w. Prawdą jest, że w przepisie tym przyjęto, iż wykroczenie polegające m.in. na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym przez osobę znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu (a więc takie jakie przypisane zostało w tej sprawie M. P. i stanowiło, zgodnie z art. 9 § 2 k.w., podstawę wymiaru kary), zagrożone jest karą aresztu oraz grzywny nie niższej niż 50 zł, zaś wyrokujący w niniejszej sprawie sąd orzekł nieprzewidzianą w art. 87 § 1 k.w. karę w postaci miesiąca ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin miesięcznie. Rzecz w tym, że kara ta ukształtowana została przez sąd *meriti* przy uwzględnieniu – co wprost wynika (pomimo braku uzasadnienia) z sentencji zaskarżonego orzeczenia – instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary określonej w art. 39 § 1 i 2 k.w. W związku z tym, przepisem prawa materialnego, który dotknięty został wadą (o czym w dalszej części uzasadnienie), był w pierwszym rzędzie art. 39 § 2 k.w., regulujący zasady wymiaru kary w wypadku jej nadzwyczajnego złagodzenia.

Trafnie natomiast podniesiono, że w niniejszej sprawie nie było możliwe uwzględnienie wniosku skazanego, o którym mowa w art. 73 k.p.s.w., bowiem nie spełniał on, w zakresie proponowanej kary, wymogów prawa materialnego – w tym wypadku zarówno art. 87 § 1 k.w. (nie przewidującej za popełnienie takiego czynu kary ograniczenia wolności), jak i wskazanego wyżej art. 39 § 2 k.w., który w tym wypadku został przez sąd rejonowy przy wymiarze kary zastosowany. Zgodnie z treścią tego ostatniego przepisu nadzwyczajne złagodzenia kary, przewidzianej za

wykroczenie, polega na wymierzeniu jej poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia albo kary łagodniejszego rodzaju. Kara ograniczenia wolności jest zaś karą surowszą od kary grzywny (a taka jest przewidziana w sankcji art. 87 § 1 k.w.), natomiast karą łagodniejszą jest w takim wypadku kara nagany, co wynika wprost z katalogu kar sformułowanych przez ustawodawcę w art. 18 k.w. (zob. w tym przedmiocie wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 kwietnia 2006 r., III KK 97/06, OSNKW 2006, z. 6, poz. 63; z dnia 16 listopada 2011 r., III KK 280/11, LEX nr 1055029; z dnia 25 czerwca 2014 r., II K 121/14, Prok. i Pr. – orzec. 2014, nr 10, poz. 10). Wobec powyższego, stosując art. 39 § 1 i 2 k.w. możliwe było co najwyżej orzeczenie właśnie kary nagany, a nie kary ograniczenia wolności, surowszej od kary grzywny.

Zasadnie więc Prokurator Generalny wskazał w uzasadnieniu kasacji, że uwzględniając, w oparciu o przepis art. 64 § 2 k.p.s.w., wniosek obwinionego Sąd Rejonowy w P. naruszył jednocześnie art. 63 § 2 k.p.s.w. (stosowany w takim przypadku odpowiednio – arg. art. 73 k.p.s.w. w zw. z art. 64 § 1 *in fine* k.p.s.w.), ponieważ w sytuacji, gdy treść wniosku w zakresie wymiaru kary nie spełniała wymogów prawa materialnego, powinien uzależnić jego uwzględnienie od dokonania w nim określonych przez siebie zmian.

Trafność podniesionego w kasacji zarzutu rażącego naruszenia prawa procesowego, mającego przy tym istotny wpływ na treść orzeczenia (wymierzenie kary nie przewidzianej za przypisane wykroczenie i sprzecznej z regulacją art. 39 § 2 k.w.), implikowała wydanie przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym. Uchylono w związku z tym – zgodnie z wnioskiem autora kasacji – cały wyrok, bowiem w sytuacji, gdy zakończenie sprawy nastąpiło w trybie konsensualnym, obwiniony powinien mieć możliwość wypowiedzenia się w zakresie zarówno podtrzymania zgłoszonego przez siebie wniosku o skazanie go w określony sposób bez przeprowadzania postępowania dowodowego, jak i przede wszystkim innego ukształtowania proponowanej kary.

Procedując ponownie sąd *meriti* uniknie stwierdzonych uchybień uwzględniając kierunek wniesionej kasacji, który pozostawia otwartą kwestię wymiaru kary.

Z tych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

